

ΠΑΝΩΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

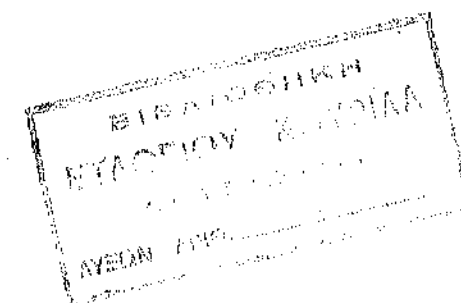
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κλ.

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΩΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1857 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1858.

ΑΘΗΝΗΣ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΝΩΡΑΣ.

1858.

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΙΟΥΛΙΟΥ, 1857.

ΤΟΜΟΣ Η'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 175.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Ο ΒΛΑΝΤΗΣ (α).

.....

Σπυρίδων ὁ Βλαντής ἐγεννήθη ἐν Ἑνετίᾳ τὸν μῆνα Ἰούνιον τοῦ 1765 ἔτους ἐκ Φραγκίσκου καὶ Ἑλένης Στάθου, ὁρμωμένων ἀπὸ τῆς περιφέρειου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις νήσῳ Κυθέρων. Παῖς ἔτι, ἐπέδειξε φύσιν

(α) Ἡ βιογραφία τοῦ Βλαντῆ ἐγράφη πρὸ ἐτῶν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἑνετίᾳ διατρίβοντος ὁμογενοῦς Καθηγητοῦ Αἰμυλίου Τυπάλδου Κεφαλλήνης, ἀνδρὸς τιμῆσαντος τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα παρὰ τοῖς ξένοις διὰ τῶν πολυειδῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων. Κατεχωρίσθη δὲ ἐν τῇ συλλογῇ τῶν βιογραφιῶν τῶν κατὰ τὸν 111. αἰῶνα ἀκμασάντων καὶ συγχρόνων λογίων τῆς Ἱταλίας (Τόμος Β'. Ἑνετίησι. 1837.), ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Καθηγητοῦ Κ. Τυπάλδου. Ταῦτες τὴν μετάφρασιν προθύμως ἐπεχειρήσαμεν, πεποιθότες ὅτι αἱ λεπτομέρειες καὶ σπουδαῖαι αὐταὶ εἰδήσεις, δυνάμεναι ἴσως νὰ χρησιμεύσωσι ποτε εἰς τὸν μέλλοντα συγγραφεὶ τῆς Νεοελληνικῆς φιλολογίας, ἀρεστοὶ ἀποδύσονται τοῖς ἀναγνώσταις τῆς Παύδωρος, καὶ ὅσοι μάλιστα ἀφορῶσιν ἄνδρα, ὅστις ὅλον ἑαυτὸν ἀφυσώσας

εὐδίδακτον καὶ εἰς πᾶσαν ἀγαθὴν μάθησιν ἐπιτηδεύων. Σπουδάζας δὲ τὴν Ἑλληνικὴν ἐν τῇ Φλαγγιανῷ φροντιστηρίῳ ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἐκείνως Ἀγαπίου Λοβέρδου, ἠκροάσθη τῶν μαθημάτων τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἰησουϊτῶν, ἐνθα καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν περὶ τοὺς πολιτικούς νόμους σπουδὴν, διακούσας τοῦ δεινοῦ καθηγητοῦ Οὐβάλδου Βρεγαλίνου. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν μαθημάτων του, δὲν τῷ ἐπέτρεψε νὰ μεταβῇ εἰς Πάταύιον ἢ ἐνδεῖα τῆς οἰκογενείας του, ἥτις ἠνάγκασέ πῶς αὐτὸν νὰ λάβῃ θέσιν παρὰ τινι ἐμπόρῳ Ἑλλήνι ἐν Ἑνετίᾳ διατρίβοντι. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀσχολία δὲν ἀπέτρεψεν αὐτὸν τῆς θεωρίας τῶν γραμμάτων, κυρίως δὲ τῆς μελέτης τῶν Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων. Ἡ ὑπόληψις ἦν μετ' οὐ πολὺ ἐκτίναστο, ἐχορήγησεν αὐτῷ οὐκ ὀλίγους μαθητάς, οὗς καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς τῶν ἄλλων οἰκίαις ἐδίδασκε, τοῦτο ἐπαγγειλάμενος ἄχρι τῆς τελευταίας τοῦ βίου. Μακρὸν ἔμελεν εἰσθαι

εἰς τὴν διὰ λόγου διδασκαλίαν καὶ τὴν διὰ τῶν συγγραμμάτων ἀνάπτυξιν τοῦ γένους, δικαίως ὑπὸ ἀνδρῶν φιλόλογων κατετάχθη μετὰ τῶν ὅσοι τὰ μέγιστα συνίστανται εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῶν ἡμετέρων γραμμάτων.

ἐκράζον ὅτι ἀνυπομόνως περιέμενον ἡμᾶς εἰς Σμύρνην.

Ὅτε δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὸν λιμένα, ἡ παραλία ὅλη, ὡς ἀμφιβάτρην ἐν ᾗ συμπίεζονται πλῆθι φιλοσεαμόνων, ἐφαίνετο ἐνδίδουσα ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν θεατῶν. Πολλοὶ, ἐμβάντες εἰς λέμβους, ἤλθαν νὰ προσαγορεύσωσι πρῶτοι τὰ Ἑλληνικὸν ἀτμόπλοιοι. Ἀλλ' ὁποῖα ὑπῆρξεν ἡ ἀθυμία τοῦ λαοῦ, ὅτε ἔμαθον ὅτι ἡ ἐξουσία δὲν ἐπέτρεπεν ἐλευθέραν συγκοινωνίαν, διότι τὰ ἀποδημητήρια τοῦ Παναγίου, εἰ καὶ πλοίου βασιλικοῦ, δὲν ἐπεθεωρήθησαν ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τινος προξένου.

Παραλαβόντες λοιπὸν προσκυνητὰς ἐπιστατούντων δύο φυλάκων Ὁθωμανῶν εἰς τὴν τήρησιν τῶν υγιονομικῶν διατάξεων, τὰς ὁποίας ὅμως παρέβαινον αὐτοὶ προθύμως ὁσάκις ἐπιμόνως αἰτοῦντες ἀπ' ἐκείνου ἐπιτάγματος (*) ἤλπιζον νὰ λάβωσι τινα κερματῖα, ἀνεχωρήσαμεν. Τῶν προσκυνητῶν τὸν ἀριθμὸν συνεκρότουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γυναῖκες καὶ παιδία· μετὰ δὲ τῶν ἄλλων ἦτο καὶ κελεύριος τις βρακοφόρος ἐξ Ἀνατολῶν, ὅστις ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὴν σύζυγον καὶ δύο τέκνα καὶ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν, κατέλυσε πανοικί εἰς τὴν πρώτην θέσιν τοῦ ἀτμοπλοίου.

Τὸ οἰκογενειακὸν τοῦτο σύμπλεγμα δὲν μοι φαίνεται ἀνάξιον περιγραφῆς. Καὶ πατὴρ καὶ μήτηρ καὶ τέκνα καὶ θεραπεινὴς ἐφόρου πλατείας καὶ φουσκωτὰς ἀναξυρίδας. Πλὴν τούτων ὁ μὲν ἀνὴρ, οὐτινος ἡ κεφαλὴ κατεδύετο εἰς ὑπέρογκον καὶ πλατύγυρον κεφαλοδέσμιον διαταράττον ἀσπλάγῃ· τὸ κέντρον τῆς βαρύτητός της, ἐφόρει καὶ κηλωτὴν, καὶ ἐπ' αὐτῆς πλατὺν καὶ ποδὴρην περικλὸν κἀνδυν' ἡ δὲ γυνή, τῆς ὁποίας καὶ ἡ κεφαλὴ καὶ τὰ στέρνα καὶ οἱ βραχίονες, καταπεφορτισμένα ὑπὸ ὑπερπύρων καὶ μαργαριτῶν καὶ ψελλίων χρυσῶν, ἡκτινισθόλου, ἔφερε καὶ ζώνην περὶ τὴν ὀσφύν, εἰς ἣν ἐμπήγουσα τὰς χεῖρας, καὶ ἱσταμένη εὐλύτῃ καὶ μετὰ τινος μεγαλοπρεπειᾶς ἠρωϊκῆς, ἀμυρῶν ἀνδρείκελον πλοῖον οὐχὶ ἄμειρον καλλοῦν. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν δύο παιδιῶν, ἀρρένων ἢ θηλέων ἀγνοῶ, διότι ἐκ τοῦ ἐνδύματος δὲν διεκρίνοντο, ἐκρέμαντο ἐπίσης ὑπέρπυρα. Καὶ ὁ μὲν σύζυγος ἐμύλει ἑλληνιστὶ, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ γλῶσσαν εἶχον τὴν τουρκικὴν.

Τὸ ἔθος ἐκεῖνου, πάντῃ ἀντίθετον πρὸς τὸ τῆς γυναικὸς, ἀντήγγελλεν ἀνδρᾶ μάλλον δουλόφρονι καὶ τεταπεινωμένον· ἀλλὰ δὲν ἦτο ὅποιος ἐφαίνετο· διότι συνομιλῆσας μετ' αὐτοῦ εἶδον ὅτι οὕτως οὔτε πρακτικῶν τιμῶν γνῶσεων ἐστρεφεῖτο. Οἱ κάτοικοι, μοὶ ἔλεγε, τῆς Ἀνατολῆς εἶναι τοσοῦτον εὐαρίθμοι, καὶ ἡ γῆ τοσοῦτον εὐφορος, ὥστε ἕκαστος ἀγρὸς καλλιεργεῖται δι' ἑλκυστῖν βραχιόνων, ἀπαξ κατὰ τετραετίαν. Καὶ ὅμως κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ὅτε ἡμεῖς ἐλιμώτομεν, τοιαύτην εἶχον ἀφθονίαν σιτηρῶν, ὥστε ἡ τιμὴ αὐτῶν ἦτο εὐτελεστάτη. Ἐρωτηθεὶς ἂν εἴναι εὐποροὶ οἱ κάτοικοι. — Οἱ Χριστιανοί, ἀπεκρίναντο. — Οἱ δὲ

(*) Λέγοντες « βὲρ καφὲ παρσὶ »

Ὁθωμανοί; — Ὁ Τσῆρκος, εἶπεν, ἐορτὴν δὲν ἔχει καὶ κατὰ τὴν δὲν ἔχει, — ἐννοῶν διὰ τοῦτου ὅτι οἱ μὲν χριστιανοί, καὶ τοὶ πολλαὶς σχολάζοντες κατ' ἔτος, ὡς ἐργαζόμενοι ὅμως τὰς λοιπὰς ἡμέρας, ἀποκτάσιν ἀφθονὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἐνῷ οἱ Ὁθωμανοὶ καὶ τοὶ μὴ ἔχοντες ἐορτὰς καὶ διὰ τοῦτο δυνάμενοι νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ κερδαίνωσι πλείονα, στεροῦνται καὶ τῶν ἀναγκασιωτέρων.

Μετὰ 15 ἢ 16 ὥρων ἀσφαλῆ πλοῦν, τῆς θαλάσσης οὐσας ἀκύμονος, ἀπεβιβάσαμεν εἰς Τήνον τοὺς προσκυνητὰς, ἐπανήλθομεν εἰς Σύρον καὶ αὐθις εἰς Τήνον, καὶ ἀφέντες ἐκ νέου εἰς τὸ πέλαγος ὠρμησάμεθα καὶ δεύτερον εἰς τὴν Σμύρνην.

Ἡ ἀμφιθεατρικὴ θέσις τῆς πόλεως, κειμένης εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, δὲν εἶναι βεβαίως ὡραία· ἡ λέξις ὅμως Σμύρνη ὑπῆρξεν ἀνεκὰθεν, ἀγνοῶ διατί, ἐν τῇ φαντασίᾳ μου ταυτῶσθαι πρὸς τὸ κάλλος καὶ τὴν κομψότητα τοῦ ὡραίου φύλου, τὸ ἐμμελὲς καὶ λιγυρὸν τῆς γυναικείας φωνῆς, τὸ ἡδυπαθὲς καὶ ἀφροντι καὶ ἀνεμμένον τοῦ βίου. Ὁσάκις ἐπάτησα εἰς τὴν Σμύρνην τὸν πόδα, ἀμέσως

« ἦ με πόσων βόσχο παναγρῶντο μερίμνης », καὶ κουφοτέρην αἰσθανόμενος τὴν καρδίαν, παρεσύρην καὶ ὑπὸ τοῦ βέυματος, οὐχί, ἀπαγε! τοῦ Ὀλεροῦ Μέλιντος, ἀλλὰ τοῦ διευχοῦς χειμάρρου τῆς Σμυρναϊκῆς θυμηθίδος καὶ ἱλαρότητος.

Ὅτω καὶ νῦν, τὴν πρώτην ἐσπέραν τῆς ἀφίξέως μου, μετὰ δύο ἢ τριῶν ὥρων διατρίβην εἰς τὴν Γραικικὴν λέσχην, ὅπου εἶδον μὲν πολλὰς ἐφημερίδας καὶ πλείστους τῶν ἐντίμων ὁμογενῶν, ἦτις ὅμως σκιραφεῖον ἔπρεπεν ἵσως νὰ ὀνομασθῇ καταληλότερον, καλεσθεὶς εἰς ξενοδοχεῖον ἐνεφορήθην λιπαρῶν ἐδεσμάτων, καὶ ἐκεῖθεν ὠδηγήθην εἰς τὸ θέατρον, εἰς μέρος· δηλαδὴ αὐτοσχεδισθὲν εἰς θέατρον, ἐπειδὴ ἡ Σμύρνη τοιοῦτο δὲν ἔχει.

Εἰς τοῦ θεάτρου λοιπὸν τοῦτου τὴν πύλιν εἶδον οὐχὶ ἱσταμένον ἀλλὰ καθήμενον πωγωνίαν σκοπὸν φέροντα μακρὸν γιαγαγάνιον εἰς τὴν ζώνην καὶ πυροβόλα δύο, καὶ μετ' ἀπεριγράπτου ἀναληψίας καὶ σεβασμότητος λέγοντα πρὸς τὸ συμπεριζόμενον πλῆθος γαβὰς γαβὰς! ἢ ἐστὶ μελερμη-νευόμενον σιγὰ σιγὰ!

Τὸ δὲ πλῆθος συνέκειτο ἐκ παντοίων φυλῶν, πρὸς δὲ καὶ ἐξ Ὁθωμανῶν οὐκ εὐαρίθμων οἵτινες ἔρχοντο νὰ καταβελχθῶσιν οὐχὶ ὑπὸ τραγωιδίας ἢ κωμωδίας ἢ μελοδράματος, ἀλλ' ὑπὸ ψηφοπαί-κτου καὶ τούτου ἐλεεινοῦ.

Ὁ θαυματουργὸς ἤρξατο σχίζων μανδύλια καὶ ἀποδίδων ἀκέραια αὐτὰ, κόπτων κεφαλὰς καὶ ἀνιστῶν τοὺς καρατομηθέντας, καὶ προστάσων χαρτίαν νὰ χορεύσῃ καὶ καθ' ἕκαστον τοιοῦτο θαῦμα, ἤκουες βοὴν σύμμικτον ἀνακράζουσιν αμάσσοι! ἀτὰρ! (παράδοξον!)

Ἐγὼ ὅμως ὁ ὑποῖς ἀνήκω εἰς ὀρησκειτικὴν κοινωσίαν πιστεύουσιν τὴν ἀπίστιαν τοῦ Ὁωμᾶ, ἀφῆκα μετ' ὀλίγων τοὺς μέχρ' ἐκστάσεως θαυμάζοντας τὰ θαλασθόρματα οὐχὶ τοῦ διδασκάλου μου Σερουῖου, ἀλλὰ τοῦ ἀγύρετον Ἰταλοῦ, καὶ πα-

ρεσκεύσθην εἰς ἄλλας ἐπισκέψεις, ἐπειδὴ ἡ ἐν Ἀλλὰ καὶ δευτέρῃ ἐπιγραφῇ ἐστὶ κατασκευαστικὴ Σμύρνη διατρίβῃ μου ἐμέλλε νὰ εἶναι βραχυτάτη. τὴν ὁποῖαν ἀνέγκων προσηρῆσαι, καταδεικνύει τὴν

Καὶ ἐντὺς μὲν τῆς πόλεως ἐπεσκεύεθον τὸ ὑπερφιλανθρωπικὸν τῶν συντηρούντων τὸ κατὰστημα. δεξιῶς αὐτῆς κείμενον ἀφριτεῖον, τὸ νοσοκομεῖον τῶν Εἰναι δὲ ἐγχευομενὴν ὑπὸ τὴν εἰκὸν τοῦ ἀρχι-Γραικῶν καὶ τῶν Ἀρμενίων, ὡς καὶ τὸ ἡδὴ ἀνεγού τῆς θεῆς ἡμῶν ὀρησκειᾶς, ὅστις ἔχων ἀναικτὰς γειρόμενον τῶν Λατίνων, τὰ Ἀρμενικὰ σχολεῖα, τὰς ἀγάλας, προσκαλεῖ πάντας ἀδικαίως τῶν δὴ μικρὰς τυπογραφίας καὶ δύο ἐκκλησίας ἐπίσης ἀσθενοῦντας νὰ προσέλθωσι μετὰ πίστεως εἰς αὐτὰς. Ἀρμενικὰς, τοὺς ναοὺς καὶ τὰ σχολεῖα τῶν Γραικῶν, τὸ βεζεστῆριον, τὸ βεζιρ-χάνι, κτλ, ἐκτὸς δὲ ἀξιοθαύμαστον. Ἐκείστη τῶν πέντε ἢ ἐξ ἐκκλησιῶν αὐτῆς τὴν περιώνυμον ἐσχὴν τοῦ Μπουρνόζ.

Τὸ ἀφριτεῖον εἶναι ἐκτεταμένον καὶ πολυόρο-φον οἰκοδόμημα, ἐν ᾗ εἰκὸς περίπου σιτοφάνη μηχαναὶ κινούμεναι δι' ἀτμοῦ, καθιζοῦσι, κοσκινίζουσι καὶ εἰς σμίδαν καὶ ἄλευρον μεταβάλλουσι τὰ προϊόντα τῆς ἀφριτῆρος. Τὸ κατὰστημα τοῦτο, τὸ ὅποιον ἀνεγέρθη καὶ καταρτίσθη διὰ ἀφριτῆρος, εἶναι ἱκανὸν νὰ χορηγήσῃ ἅλφιτα οὐ μόνον εἰς τὰς δεκαπέντε μυριάδας τῶν κατοίκων τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας ἐκτὸς αὐτῆς, ἐμέλλε τότε νὰ κλεισθῇ διότι, ὡς ἐλέγετο, τοῦτο μὲν παρῆχε τροφὴν εἰς πολλοὺς, οἱ πολλοὶ ὅμως ἔδην παρῆχον τροφὴν εἰς αὐτό. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἐάν τοιοῦτο κατὰστημα ἐγένετο εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Σύρον, ὅπου καταπλέουσι τὰ πλεῖστα τῶν φερόντων σίταν ἑλληνικὰ πλοῖα, ἦθελεν ἀποβῇ πολλοῦ κέρδους πρόξενον πρὸς τοὺς σιτεμπόρους, οἵτινες ἀντὶ σίτου ἐδύναντο νὰ στέλλωσιν ἄλφειρα εἰς τὴν Εὐρώπην.

Πρὸς τὸ βιομηχανικὸν τοῦτο κατὰστημα ὑπῆρχε καὶ ἕτερον, τὸ χαρτοποιεῖον· ἀλλ' ὡς ἔμαθον καὶ τοῦτο πρὸ μικροῦ διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους ἐπαυσεν ἐργαζόμενον. Ἐκ τῶν νοσοκομείων, τὸ τῶν Γραικῶν εἶναι τὸ ἀξιολογώτερον οὐ μόνον τῆς Σμύρνης ἀλλ' ἵσως καὶ πάσης τῆς Ἀνατολῆς. Λέγεται δὲ τῶν Γραικῶν διότι ἐνταῦθα οἱ προσθεύοντες τὸ αὐτὸ δόγμα ἀποτελοῦσιν ἰδίαν κοινότητα· ὅθεν ὑπάρχει κοινότης Γραικῶν, κοινότης Ἀρμενίων, κοινότης Φράγκων, κοινότης Ἰουδαίων καὶ κοινότης Ὁθωμανῶν. Ἐκείστη δὲ τούτων ἔχει ἰδίους ναοὺς, ἰδία σχολεῖα, ἐνὶ λόγῳ ἰδίαν δημοτικὴν διοίκησιν.

Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ νοσοκομεῖον τοῦτο ἔχει δικαιοδοσίαν εὐρυτέραν τῆς δικαιοδοσίας τὴν ὁποῖαν ἐμφανίζει τὸ ὄνομα αὐτοῦ· διότι, πλὴν τῶν νοσοῦντων, γυροκομεῖ καὶ πρεσβύτας ἀπόρους, περιθάλπει καὶ παρὰφρονες, καὶ οἰκοτροφοῦν γυναῖκας ἀσέμνους φροντίζει νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὰς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς τιμῆς ἀπ' ἧς ἐξετράπησαν. Αἱ αἰθουσαι αὐτοῦ εἰσὶν εὐάεροι, μεγάλαι καὶ καθαφαί, ἐκείστη δὲ αὐτῶν, περιέχει ἀνὰ τριάνοντα ἢ καὶ πενήνοντα περίπου κλῖνας. Ἡ ἐπιστασία καὶ ἡ θεραπεία γίνεται, ὡς ἔμαθον, μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ φι-λανθρωπίας, καὶ αἱ πύλαι τοῦ νοσοκομείου εἰσὶν ἀνοικταί, καὶ ἀνοικταὶ θωρεαὶ, πρὸς πάντας τοὺς προσερχομένους, ὁποιοῦδήποτε ὀρησκειῶν καὶ ἂν ᾖσι. Σοὶ ἀναγγέλλει δὲ τοῦτο ἡ ἐπὶ τοῦ πυλῶ-νος αὐτῇ εὐαγγελικὴ ἐπιγραφή

« Κρούετε καὶ ἀνοίγεται. »

Ἐκ τῶν σχολείων τῶν ἀρρένων εἶδον βιβλιοθήκην ἱκανὸν ἀριθμὸν βιβλίων περιέχουσαν. Ὁ διδάσκαλος, ἀποκρινόμενος μετὰ προθυμίας εἰς τὰς ἐρωτή-σεις μου, εἰδείξέ μοι συγγράμματα Ἀρμενικὰ τῶν ὁποίων τὴν ὑπερξὶν οὐτ' ἐφαντάσθην· αἱ δὲ τετυπωμένα τὰ μὲν ἐν Ἑνετίᾳ, τὰ δὲ ἐν Βιέννῃ, ἔτερον ἂν ᾖσι. Σοὶ ἀναγγέλλει δὲ τοῦτο ἡ ἐπὶ τοῦ πυλῶ-νος αὐτῇ εὐαγγελικὴ ἐπιγραφή

« Κρούετε καὶ ἀνοίγεται. »

παιδίως ἐνέπιπτε· βάρυς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ μαινομένη ἡ θάλασσα εἰσέβαλλεν ἀκάθεκτος πανταχόθεν· ὑετός δὲ πολὺς καὶ ὀκνηθεὶς κατεμάστιζε· τὸ κατὰστρωμα, καὶ συνενομένως μετὰ τῶν κυμάτων κατεπρόντιζε τὸ πλῆθος. Ὁ σάλας ἦτο τρομερὸς· τρέπεζαν, λύγνοι, κλίνας, τὰ σκευὴ πάντα κατεκλίθησαν, καὶ πλὴν τῶν ναυτῶν οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ σταθῇ ἑρθιος. Καὶ συγχρόνως οἱ γόαι τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων, ἐν μέτρῳ τοῦ βιθυνάτου ἐκείνου σιγῆτος, ἐπηύξανον τὴν φρίκην καὶ τὴν ἐδύνην.

Μόνος ὁ πλοῦρχος, ἀτρόχικτος πρὸ τοῦ κινδύνου, μέινει ψιθύνον εὐθύνει, εὐθύνει ἀληθῶς βαρύνει, τὴν τῆς διασώσεως τοῦ τόσου πλῆθους. Καὶ πολυλαμπαιόσας τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ἐμπειρίαν αὐτοῦ, ἐδίδε προστάγματα, μετέβαινε πανταχοῦ, ἀνέβαινε, κατέβαινε, ἐναεθόρουνε τοὺς δειλιώντας, καὶ μετέφερον εἰς τὰ ὑποστρώματα τῆς γυναικῆς καὶ τὰ παιδία. Ἐπράττε δὲ ταῦτα ἀτάραχος· καὶ φαιδρὸς ἵνα τοὺς πάντας παραμυθίσῃ. Μητέρας τῶν ἐχωρισθέντων ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῶν, καὶ βρέφη βιγνύντα καὶ κλαυθουρίζοντα ἀναζητοῦν τὸ θάλας τῆς μητρικῆς ἀγάλης· καὶ μία μήτηρ θρηνησοῦσα ἀναζητεῖ εἰς μέτην τὸ νεογνὸν αὐτῆς, τὸ ὁποῖον μόλις ἀνευρέθη τὴν ἐπισύσαν τετυλιγμένον ἐντός· πηνίων ὑπὸ τινος θράνου τοῦ πλοίου, ὅπου δι' ὄλης τῆς νυκτὸς κατεβρέγετο ὑπὸ τῶν ὑδάτων.

Καὶ ἦλθεν ὥρα καὶ ἦν μέγα φωνὴ ἀκούσασα· ὡς ἐκ συνθήματος ἀνεστειρόσμενος, ὑπολαβόντες ὅτι ἡ ὥρα ἐκείνη ἦτο ἡ τελευταία· ὁ ἄνεμος ἐβιάζετο τότε καταπλουρύν, καὶ ἐμπεσὼν λάβρος ἐσθεσε τὰ ἐκαστέρωθεν τῆς πυξίδος δύο πυρὰ. Ὁ δὲ πλοῦρχος, ῥίξας φωνὴν σόρηνον, προσέταξε νὰ φέρωσι νέον φῶς. Ταύτης λοιπὸν ἀκούσαντες τὸ πλῆθος τῶν ἐπιβατῶν ἀπελπίσθησαν. Καὶ εἶδον τότε πύργον λαμπρότατον καὶ τὴν ζάλην καὶ τὴν νευρίαν αὐτοῦ καὶ ἐκείνην ὄλον, καὶ δρυνόμενα εἰς ἐρημίαν τῶν φιλάτων τῆς καρδίας του, καὶ τὴν εἶδον κατακυλισθέντα καὶ στεναζόντα. Καὶ μετ' αὐτοῦ ἐστέναζαν πάντες οἱ ἔχοντες τέκνα, διότι οὐδεὶς αἰσθάνεται ὡς οὗτοι τὸ μέγεθος τῆς ἀπελπίσεως πατέρων· μὴ δυνάμενος νὰ συντρέξῃ τὰ κινδυνεύοντα τέκνα του!

Ταῦτα πύργοντες ἀνεμόμενοι ἀνυπόμονοι τὸ παράγορον φῶς τῆς ἡμέρας· ἡ νύξ ὅμως ἐφαίνετο ἀτελεύτητος. Ἀνέβαινε τέλος ὁ ἥλιος, ἀλλ' ἀνέβαινε νεφελώδης καὶ ζοφερός· ἡ ὁμίλη ἦτο κατὰ πινυρος, καὶ οὐδὲ κἄν σκίον γῆς ἐβλέπομεν. Ἐγὼ δὲ ἐστέμμενος παρὰ τὸν πεδάλιο, ἐστρεφον πανταχόθεν τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ὄριζοντα, καὶ δὲν ἐβλεπον εἰμὴ πέλαγος· ἀχνὲς καὶ κύματα, κύματα νότου, ἐξογκόμενα ὑπὲρ τὸ σκαρίδιον ὥσει βουνῶν, καὶ μεταβαλλόμενα εἰς ἀγρόν. Τὸ ὑγρὸν πεδίων ἦτο κατὰλευκον. Καὶ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν μεγάλων ἐκείνων κυμάτων, μόνον τὸ μικρὸν Πανελλήνιον, οὗ τινος· ἐδικαίωσα τότε τὸ μέγα ὄνομα, ἐπάλλειν ἀθλητικῶς πρὸς τὸν ἄνεμον καὶ τὸ ὕδωρ. Ὡς ἡ ἄρκτος, ἥτις ἐκμανῆς γινόμενη μετὰ τὸ πρῶτον, στρέφει τὴν κορυφήν πρὸς αὐτὸ, καὶ κατὰ

διώκουσα τὸ βέλος περιστρέφεται θυμωδῶς μετ' αὐτοῦ, οὕτω καὶ τὸ σκαρίδιον ἐφαίνετο ἐξαγριούμενον κατ' ὅσον ἐμαστιέτο ὑπὸ τῆς θαλάσσης. Τὸ θέαμα ἦν τῶντι ὑπερφύε· ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ θυμωθῇ τις τὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς, τὴν ὁποῖαν ὁ ἐξουκύνει βεβαίως οἱ ἀρχαῖοι μυθολογίσαντες τὴν μάχην τῶν Τιγάντων πρὸς τοὺς Θεούς.

Ὁ ἄνεμος ἐράνη ἐν τοσούτῳ κατὰζων· ἀλλ' ὁ πλοῦρχος εἰλὼν μετὰ μικρὸν «κατὰθε, εἰπέ μοι, εἰς τὸν θάλαμον, διότι ἐργεταὶ ἀνεμοσπρόβιλος»· Μόλις δὲ ἡτοιμάσθη νὰ κατεβῇ, καὶ ἦλθεν ὁ ἀνεμοσπρόβιλος ἀμείλιχος καὶ τρομερὸς, φέρον χάλαζαν καὶ ὑετὸν ἀναμίζ, καὶ κύματα, καὶ γνόφον, καὶ πάταγον.

Μετὰ τινὰ πάλιν, μικρὸν μὲν διαρκέσασαν ἀλλ' ἀληθῶς στυγεράν, ὁ ὑετός κατέβαλε τὸν ἄνεμον. Ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ἐκ νέου λαμπρότερος, καὶ κυλινδούμενος ἐν μέσῳ κυμάτων ὑψηλῶν, ἐφθάσαμεν εἰς Τάνον.

Καὶ ἀμέσως ἀνεπλήσθησαν πάντες εἰς τὸ κατὰστρωμα, καταστάντες μὲν ἀλλὰ φαιδροί· πάντες εἶχον ἥδη λησμονήσει τὴν κίνδυνον· τὰ σκευή· τὰ βλέμματα τῶν φιλερώτων ἀνέλαβον σπεύδοντα τὸν αὐτῶν, καὶ τινες οἱ μᾶλλον ἴσως τῶν ἄλλων δειλιόσσαντες κατὰ τὴν τρικυμίαν, ἐκχυγόντο ὅτι εἴθε οἱ λοιποὶ ἀπελπισθέντες ὠδύροντο, αὐτοὶ ἀτρομεῖ διήλθον ὅλον ἐκείνην τὴν νύκτα τοῦ κινδύνου. Ὁ δὲ ἀπόγονος τῆς Μπουμπουλίνης μερμηρῶν πάντοτε περὶ τῶν ἐπιβατῶν, ἔφερεν ἐπιτηδεύει· τὸ πλοῖον πλησιέστατα τῆς ξηρᾶς, καὶ εἰδοποιῶς τὰς ἀρχὰς νὰ σπεύσωσιν εἰς περιποίησιν τῶν παθόντων.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο ἡ 24 Μαρτίου, ἡ παραμονὴ τῆς μεγάλης ἑορτῆς. Τὰ πλῆθη ἐκυμαίνοντο ἀλλεπάλληλα ἀπὸ τῆς παραλλίας μέχρι τοῦ λόφου ἐπ' οὗ αἰετοῦ τὸ θεῖον σκῆνωμα, καὶ ἐνήμεζες ὅτι λυσσώσα εἰσέτι ἡ θάλασσα παρῆλθε τὰ ὅρια τὰ ὁποῖα ἔθετο αὐτῇ ὁ Θεός. Ἡ εὐθυμία ἦν πάραυτος, διότι καὶ οἱ ναυτῶντες ἤλπιζον ἴσως. Μόνος ὁ γράφων τῆς ἀναμνήσεως ταύτης ἐπέβη ἐκ νέου κατὰφῆς εἰς τὸ Πανελλήνιον ἵνα ἐπανεέλθῃ εἰς Σύβριν καὶ ἐντεῦθεν εἰς Ἀθήνας, διότι ἡ Παιδεία, οὕτω δυστυχῶς ἀδυσώπητος· προεστάμενος, δίδει μὲν ἐνίοτε ἀδείας ἀκουσίας, ἀρκεῖ ὅμως πάντοτε τὴν μισθὸν, μήτε νῦν τὰ ἐγγράφια τῶν ἱερῶν ἀπαδεικτικὰ συγκαταβαίνουσα νὰ πιστεῖσῃ.

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ.

—ΠΟΟ—

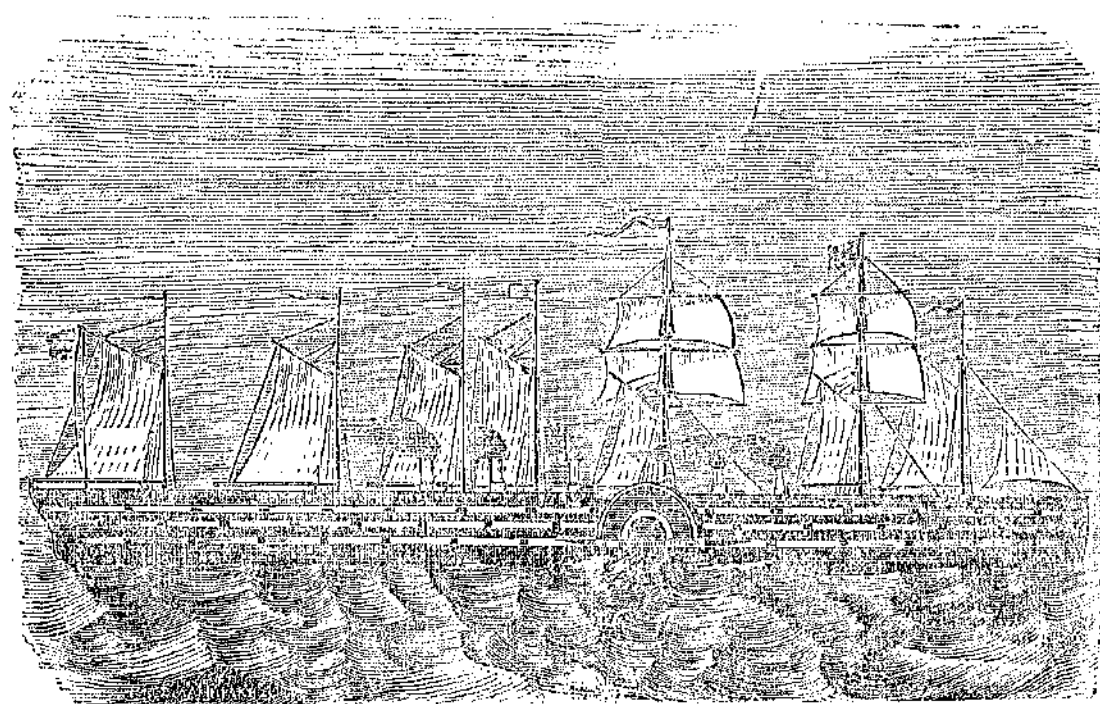
Περὶ τοῦ τεραστίου τούτου ἀτμοπλοίου τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ ναυπηγημένου ἐγράψαμεν ἱκανῶς ἐν τῇ 151 φυλλάδι. Σήμερον δὲ ἀμνημονεύοντες καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, κρῖομεν ἀναγκαῖον νὰ προσθέ-

σώμεν καὶ νέας τινας διαγραφάς καθύστεν ἡ κατασκευὴ αὐτοῦ προέβη ἱκανῶς.

Ἡ νέα αὕτη τοῦ φιλοπάτορος Θαλαμηγῆς, κατασκευάζεται ὅλη ἐκ μετάλλου, καὶ σύγκειται ἐκ διπλῶν σκαρῶν σιδηρῶν, δύο μὲν πῶδας καὶ ἡμισυν ἀπερόντων ἀλλήλων, συνηρμοσμένων δὲ δι' ἐγχαρτίων κλακῶν ἐπίσης σιδηρῶν, οὕτως ὥστε, εἴποτε διαβῇ τὸ πρῶτον οὕτως εἰπεῖν κέλευρος, τὸ δεύτερον νὰ ἐμπιδήσῃ τὴν εἰσβολὴν τοῦ ὕδατος. ἔχει δὲ σχῆμα ἡμικυλίνδρου, εἶναι στενωτάτη ὡς πρὸς τὸ ὅλον μέγεθος, καὶ αἱ δύο ἄραι αὐτῆς ἀνωθεν μὲν εἶναι κεκαμμέναι ἀπατόμως· κατωθεν δὲ ἔχουσι σχῆμα κερίδος ὑψαντοῦ· ἡ πρῶτα ὀξυτάτη ὡς στόμα μαχαίρας, εἶναι ἐσθλην

ἡ μὲν μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἰνδίων πορεῖα θέλει γίνεσθαι ἐντός 30—33 ἡμερῶν, ἡ δὲ μεταξὺ ἐκείνης καὶ Αὐστραλίας ἐντός 33—36. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ Μέγας Ἀνατολικὸς ἔχει ἀποθήκας χωρητικὰς γιανθρώπων ἱκανῶν διὰ τε τὴν ἀπόπλουν καὶ τὴν ἐπάνοδον. Ἐπειδὴ δὲ κενομήνων αὐτῶν περὶ τῆς τέλης τῆς ἐπάνοδου τὸ ξύμα καταντᾷ ἀνεπαρκές, ἵνα ἐπανεέλθῃ ἡ πρῶτα ἱστοταμίαι εἰς ὁδὸν ὡς πρὸς τὸν ἀπὸ τῶν ὁπῶν εἰς τὸ μεταξύ τῶν δύο καλύφων δάστρα, τὸ ὁποῖον εἶναι τριῶν χιλιάδων τόνων.

Ἐν μέσῳ τοῦ καταστρώματος καίνονται ἐπ' ἀλλήλοι αἱ ἐπτά ἡμέραι αἰθυσαι τοῦ τετραστέρου τοῦ

Ὁ Μέγας Ἀνατολικός.

τοσούτῳ στερεῶς κατασκευασμένη δι' ἐλασμάτων τοῦ οἰκοδομήματος, ὅν ἐκάστη ἔχει ἐξέκοντα ποσειδῶν, ὥστε ἔχει ἀντίστασιν ἴσην πρὸς δύναμιν τῶν μῆκας.

Καὶ λοιπὸν εἴποτε ἡ παλῶρος αὕτη ναῦς, ἡ ἔχουσα δύναμιν μὲν 2600 ἵππων, ταχύτατα δὲ 15 τοῦλάχιστον μιλίων τὴν ὥραν συναντήσασα δίκροτον, ἐπιπέσῃ κατ' αὐτοῦ οὐ μόνον θέλει καταποντίσει, ἀλλὰ καὶ διαχωρίσει εἰς δύο ὅπως κόπτεται ἔρτος ὑπὸ μαχαίρας.

Καὶ μῆκος μὲν ἔχει ἐπτακοσίων περίπου, πλάτος δὲ ὀγδοήκοντα καὶ τριῶν ποδῶν. Εἰς κατασκευὴν τοῦ γίγαντος τούτου τῶν θαλάσσης ἡ Ἑταιρεία τῆς πρὸς Ἀνατολὴς ναυτιλίας ἀφείρωσε 34 ὡς ἔγγιστα ἐκατομμύρια δραχμῶν, διακρίσασα ταύτας εἰς εἴκοσι μετοχές· ἐξήρτισε δὲ ἐπὶ 56 ἐκατομμύρια εἴκοσι χρεῖσθαι διὰ τὴν δαπάνην.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελλόντων κατοίκων τῆς ἐπιθαλάσσιου καύτης πόλεως ὁ ἀναβάνη εἰς δέκα χιλιάδας ψυχῶν, αἵτινες ὡς πρὸς τὰς κοινωνικὰς διακρίσεις θὰ διακρίωνται ὅπως καὶ εἰς τὰς πόλεις τῆς ξηρᾶς· διότι, πρὸς μὲν τοὺς ἀριστοκράτας δίδονται θάλαμον πεντακόσιοι πρὸς τοὺς χιλίους, πρὸς δὲ τὸν ὄχλον τὸ ἐπίλοιπον τοῦ πλοίου.

Εἰς πόλιν τοιούτου πλοίου μὲν ἔχουσιν ἀνάγκη καὶ ἡμᾶς νὰ διορισθῇ καὶ ναυμάχης, καὶ γενικός τῆς Ἀπυνημίας διευθυντής μετὰ ὑποδιευθυντῶν καὶ κλητῶν, καὶ δῆμαρχος ἐπὶ μισθῷ 500 δρ. κατὰ μῆνα, καὶ εἰρηνοδίκαια δύο, τῆς βρεῖον καὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς, καὶ συμβόλων γράφοι τοῦλάχιστον δύο, καὶ δικαστήριον.

nier, ὅστις περιηγήσατο τὴν καθ' ἑμᾶς Ἀσίαν κατὰ τὴν 17'. αἰῶνα πρὸς Ἀν. τῆς Ἀμασίας ἐπὶ ὄρους ἱερῶν εἰδὲ φρονήτων ἢ μᾶλλον ἐρείπων φρουρίου, ὅπου θυβρίον ὕδατος μόνον ἐδύνατό τις νὰ εἶδῃ, συνεισφέροντες ἐν τῷ μέσῳ δὲ (τῆς κρηρῆς τοῦ ὄρους) ἢν πηγὴ ὕδατος διαφυλάσσῃ (2). Οὐδόλως δὲ ταῦτα ἀπέδουσι τοῖς τοῦ Στραβωνος, ὅστις λέγει ὅτι ὑπῆρχεν αὐτοῦ καὶ ἰσχυρὸν διαφύλαξις διότι οὐδόλως ἀπὸ θάλασσαν κατακρησθέντος τοῦ ἐρύματος, τῶν δὲ ὑδραγωγῶν καταπαραφέντων ἐκλιπεῖν τελείως καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ὕδατα. Τούτου τεθέντος νομίζομεν ὅτι τοῦτο εἶναι τὰ ἐρείπων τοῦ Σαυαλλίου τοῦ Στραβωνος. Τὴν δὲ τῆς φαζημωνίτιδος σιτοφόρον εἶπεν ὁ Γεωγράφος, ὡς καὶ τὴν σήμερον τὸ κυριώτερον προϊόν τῆς χώρας εἶναι ὁ σίτος, ὅστις, καθὼς καὶ ὁ τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ Πόντου, ἐξάγεται εἰς τὸ ἐμπόριον ὑπὸ τὸ ὄνομα σίτος Σαμισοῦν, ὅπερ κακῶς οἱ ἐρχομεῖδο-γρόφοι γράρουσι Σαμψοῦντος ἢ Σαμψῶν, διὸν εἰπεῖν σίτος ἢ Σαμισοῦν ἢ καλλίον Ἀμισοῦ ὀνομάζεται δὲ Ἀμισοῦ διότι διὰ τοῦ λιμένος τῆς πόλεως ταύτης φέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἡ δὲ τῶν εἰρημένων γίνεται φανερόν ὅτι σφάλονται ὅ,τε Δανουίλος (d' Anville) Μαννέρτιος (Mannert) καὶ Γοσσελίνος (Gosselin) (3) λέγουσιν ὅτι ἡ φαζημών εἶναι τὸ νῦν Μαρσιθῶν ἢ Μερσί-γροῦν, καὶ οἱ συγγραφεῖς τοῦ γεωγραφικοῦ λεξικοῦ, ἀνικροῦντες αὐτοὺς καὶ λέγοντες ὅτι ἡ Μαρσιθῶν εἶναι τὰ παλαιὰ Βύχαιτα, πόλις περιφωρῶς ἐν τῇ Ἑλλησπontiᾷ ἱστορία (4)· ἀλλὰ περὶ τούτων ἀλ-λοῦτε. Νομίζομεν ἐπὶ τέλος ὅτι ἡ περὶ τῆς χώρας εἰρημῶν τὰ θερμὰ ὕδατα τῶν φαζημωνίτιδων, ἐκεῖ φυσικῶς τῇ λόγῳ ὁρῶμεν νὰ ζητήσωμεν καὶ τὴν κόμην αὐτῶν, καὶ καθόλου μόνον ἢ τοῦ Στραβωνος μετέπειτασις ἀνάγνωσις, εἰδούσι πᾶσαν περὶ τῆς θέσεως τῆς φαζημώνος ἢ Νεαπόλεως ἀμφισβήτησιν εἶναι καὶ δὲν κρίνομεν περιττόν νὰ ἐπι-συνάγωμεν τὸ χωρίον, ἐν ᾧ ἀκριβέστατα, ὡς συ-νέβη, περιγράφει τὴν χώραν ταύτην. « Μετὰ μὲν οὖν (φασί) τὴν Ἀμισσηνὴν μέχρι τοῦ ἄλλου ἢ φαζημωνίτιδος εἶναι, ἢν Πομπήιος Νεαπολίτιν ὀνόμασε κατὰ φαζημώναν κόμην, ἀποδείξας τινὰ κατοικίαν καὶ προσεγγερούσαν Νεάπολιν. Ταύτης δὲ τῆς χώ-ρας τὸ μὲν προσάρατιον πλευρὴν ἢ φαζηλῆτις συγ-κλείει καὶ ἡ τῶν Ἀμισσηνῶν τὸ δὲ ἐσπέριον ὁ ἄλ-λος, τὸ δ' ἐὼς ἢ φινάρα· τὸ δὲ λοιπὸν ἢ ἡ μετέωρα χώρα ἢ τῶν Ἀμασίων, πολὺ πασσῶν πλεί-στα καὶ ἀρίστα. Τὸ μὲν οὖν πρὸς τῇ φαναρούδι μέρει, τῆς φαζημωνίτιδος λίμνη κατέχει πελαγία τὸ μέγεθος, ἢ Στιφάνη καλούμενη, πολύσφορος καὶ κόκκω νομῶς ἀγρόνους ἔχουσα καὶ παντοδαπὰς. Ἐπίκειται δ' αὐτῇ φρονήριον ἐρυμνὸν, ἐρύμνον νῦν ἢ εἰζάρη, καὶ πλασίον βασιλείων κατασκευασμένον.

ἢ δὲ λοιπὴ ψιλὴ τὸ πλέον καὶ σιτοφόρος χώρα. Ὑπερκαίεται δὲ τῆς τῶν Ἀμασίων τὰ τε θερμὰ ὕδατα τῶν φαζημωνίτιδων, ὑγιεινὰ σφόδρα, καὶ τῇ Σαγύλιον ἐπὶ ὄρους ὀρθίου καὶ ὑψηλοῦ, πρὸς ὅξιν ἀνατείνοντος ἀκρῶν, ἐρυμνὰ ἰδρυμένον, ἔχον καὶ ὑ-δρεῖον διαφύλαξις, ὃ νῦν ὀλιγώρηται· τοῖς δὲ βασι-λεῦσιν ἔν γρησίμον εἰς πολλὰ. Ἐνταῦθα δὲ ἐάλω καὶ διεσθάρη ὑπὸ τῶν Φαρνάκου τοῦ βασιλέως παίδων Ἀρσάκης, δυναστεύων καὶ νεωτερίζων, ἐπι-τρέψαντος οὐδενὸς τῶν ἡγεμόνων· ἐάλω δὲ οὐ βίω τοῦ ἐρύματος ληρθέντος ὑπὸ Πολέμωνος καὶ Λυκο-μήδους, βασιλείων ἀμφῶν, ἀλλὰ λιμῶ· ἀνέφυγε γὰρ εἰς τὸ ὄρος περὶ τῆς χώρας, ἐργόμενος τῶν πεδίων· οὐρ δὲ καὶ τῇ ὕδατι παρκαμμένα. Οὕτω γὰρ διετέ-τακτο Πομπήιος, καταστῆναι καλεῖσθαι τὰ φρονήρια, καὶ μὴ εἶναι χρήσιμα τοῖς ἀναφεύγειν εἰς αὐτὰ βουλημένοις λησστηρίων χάριν. Ἐκείνος μὲν οὖν οὕτω διέταξε τὴν φαζημωνίτιν· οἱ δὲ ὑστερον βασιλεῖσαι καὶ ταύ-την διένεμαν ». (2) Τὰ δὲ τοῦ Στραβωνος ἔχουσιν οὕτω « Φαζημών, κόμη τῆς Ἀμασίας καὶ νοτιω-τέρᾳ Ἀμισοῦ, ἢς οἱ κομῆται φαζημωνίται, ἢ χώ-ρα φαζημωνίτις, ἢ Νεάπολις λέγεται οὕτω γὰρ Πομπήιος ταύτην ὀνόμασεν » (6). Ἐνταῦθα οἱ μὲν παλαιοὶ ἐκδοῦσι τοῦ Στραβωνος ἐξεβρυχέναι τινὰ ὑποκατάστασιν τῶν καμμένων, ὃ δὲ Κορνήλιος ἐν-φῶς διώρυγας κόμην τῆς Ἀμισσηνῆς ἢ μᾶλλον κόμην π.λ.ησίων τῆς Ἀμασίας· δύναται δὲ ν' ἀνα-γνωσθῇ καὶ κόμη π.λ.ησίων Ἀμισοῦ, συμφώνως τῇ Στραβωνί, ὅστις τὴν φαζημώναν τίθησι μετὰ τὴν Ἀμισσηνὴν. Εἴτ' ἀναγνωστέον λέγει ἡ χώρα φα-μῖωνίτις, ἢ καὶ Νεαπολίτις λέγεται κτ.λ. (7) Ὅτι δὲ ἡ παρὰ τῇ Στραβωνί γρηρὴ φαμῖων ἡμε-τερώς φέρεται ἀντὶ τῆς παρὰ τῇ Στραβωνί φα-ζημών, δῆλον (8).

Ἡ δὲ τῶν νεωτέρων ὁ Αὐχῆρος Ἑλλήσιος ἀνα-φέρει μόνον ὅτι μετὰ τοῦ Μαρσιθῶν καὶ Ὀσσαν-τίτις ὑπάρχει θερμὴ πηγή (9).

Τελευταίον ἔστιν περιεργείας καὶ ἡ μέχρις ἡμῶν διατήρησις τοῦ ὀνόματος τῶν θερμῶν τούτων Καῖσα, ἢ μᾶλλον Κάουσα (10), ὑπερ ταύτων τῇ καλῶσε πηγῇ, ἥτοι θερμῇ, ἐν τόπῳ, ὅπου γλῶσσα Ἑλλήνων ἐτίγησε πρὸ τοσούτων αἰώνων. Κατὰ πᾶσαν δὲ πι-θανότητα πρότερον μὲν τὸ ὄνομα ἐστήμειν τὴν πη-γὴν, ἐν τοῖς ὑστερον δὲ χρόνοις κατὰ τὴν παραμῆν τῆς δόξης τῆς χώρας ἐκλιπόντων κατὰ μικρὴν τῶν πρότερον ὀνομάτων φαζημωνίτις καὶ Νεαπόλεως, ἀπὸ τῆς πηγῆς ταύτης προσεγγερούση Κάουσα (Kaw-
sa) ἢ κόμην ἢ δὲ περὶ αὐτὴν πεδινὴ χώρα, ἢ τῶν πα-λαιῶν φαζημωνίτις ἢ Νεαπολίτις, Kawsa ovasi (πεδῖον Κρούτης).

Α. ΚΟΥΖΝΕΤΣΟΒΑΝΟΣ
Φοιτητὴς τῆς Ἑκτερώς Σχολῆς.

(2) Στράβ. Γεωγ. 10', σ. 560.

(3) Στράβ. Γεωγ. 10', σ. 560.

(4) Βλ. πλείονα ἐν τῇ Γαλλ. μεταφρ. τοῦ Στράβ. τόμ. 4 μέρ. 2, σ. 71-2, σελ. 2.

(5) Βλ. Γοσσελίν, Στράβ. ἐν λ. φ. α. ζ. η. μ. ν.

(6) Relat. des voyages en Orient par Aucher-Eloy, part. II, p. 760.

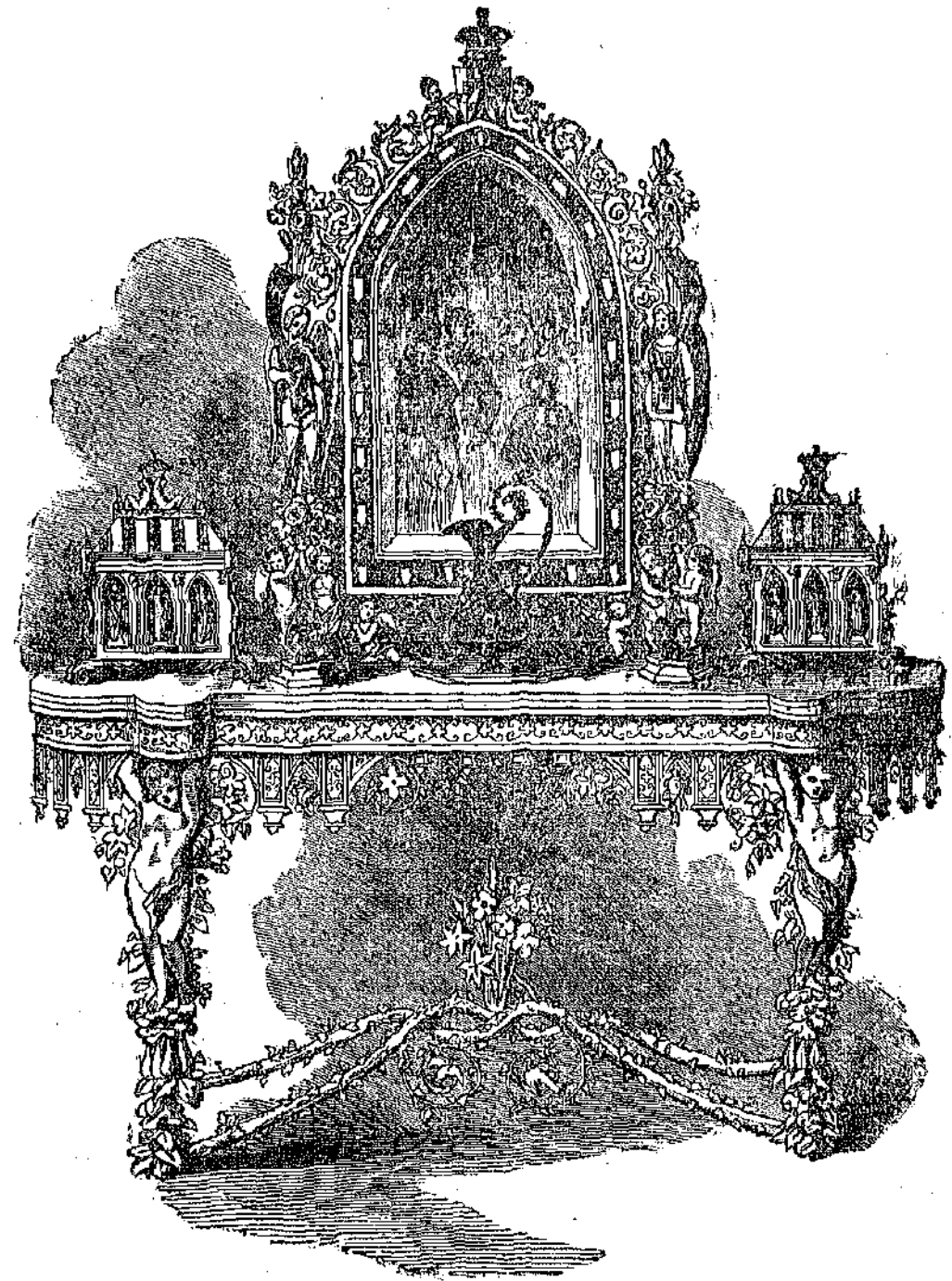
(7) Tavern. Itiner. tom. 1, p. 9.

(8) Gosselin ἐν τῇ Γαλλ. μεταφρ. τοῦ Στράβ. σ. 74 σελ.

1. d' Anville Geogr. ancien. tom. I, pag. 284 Mannert VI, 2.

(9) Diction. Géograph. par une société de Géogr. Paris 1820, tom. IV, p. 311.

(10) Diction. Géograph. par une société de Géogr. Paris 1820, tom. IV, p. 311.

Ἡ ἀνωτέρω εἰκὼν παριστάνει λεπτομερῆστα κατασκευασμένον σχεδὸς οἰκιστῶν, ἐκ τῶν ἀποτεθέντων εἰς τὸ παλάτιον τῆς ἐν Λονδίῳ παγκοσμίου ἐκθέσεως. Καταχωρίζεται δὲ ἐνταῦθα ὅπως παρατηρηθῇ μετὰ πόσης ἐπι-τηδεύτητος ἐχαράχθη.

αὐτὸν μετὰ τοῦ ἀφειλομένου σεβασμοῦ; καὶ προστάσσει τὸν δούλον τοῦ Νέξον νὰ ἀναβῇ τὸ τετράποδον καὶ νὰ τρέξῃ ἀπὸ βυτῆρος ὅπως σώσῃ τὴν κινδυνεύουσαν ἐρωμένην του. Καὶ ἀμέσως ὁ δούλος ὑπέκρουσε εἰς τὸ πρόσταγμα, χωρὶς διόλου νὰ προσέξῃ ὁ ἀσπλαγχνος, εἰς τὰς αἰμωγὰς τῶν τεσσάρων ποδαρίων.

Τὰ ποδάρια ἡμῶς καταπονηθέντα ἀπὸ τὸ πρόσθετον βάρος, ἀγανακτοῦσι, καὶ εὐθὺς συνιστῶσι τὸν διάλογον τοῦτον:

Τὸ ποδάριον δῆμαρχος πρὸς τὸ παρακείμενον ποδάριον: «Τὶ διάβολον ἤλθικεν νὰ κῆμωμεν μέσα εἰς τοῦτον τὴν ἐλέφντα. Κοντεύω νὰ λειποθυμήσω. Θεέ μου! κόπηκαν τὰ ποδάρια μου, ἀπονήσκω.»

Τὸ παρακείμενον ποδάριον πρὸς τὸ ποδάριον δῆμαρχον: «Κ' ἐγὼ κοντεύω νὰ πᾶθω τὰ ἴδια.» Ἐν τῶν ὀπισθίων ποδαρίων πρὸς τὰ δύο ἐμπρόσθια: «Ἀθλοῖ! σταθίτε καλὰ, διότι ἂν πέσετε θὰ μᾶς πλακώσετε καὶ τοὺς δύο.»

Καὶ τῶντι ἡ ὥρα ἦτο κρίσιμος: διότι ὁ ἐλέφας ἐμελλε νὰ καταβῇ μέρος κατωφερές, πλῆρες βράχων καὶ κορυμνῶν ἀποτόμων. Ἀρνήσι, ἐνεκα τῆς διαφωνίας τῶν τεσσάρων ποδαρίων, ὁ ἐλέφας παρπατήσας ἐξῆλθε τὸν ἀναβήτην εἰκοσι πόδας μακρὰν, ἐν τῷ θαλάσσης ἐκ χαρτίων, συμπαρασύροντα μεθ' αὐτοῦ καὶ τὸ βουνόν, καὶ τοὺς βράχους, καὶ τὴν γέφυραν. Καταπεσὼν δὲ καὶ ὁ ἐλέφας, ἐμεινεν ἐπὶ μικρὸν ὥς νεκρός. Ἀλλ' αἶφνης τὸ ἐν τῶν ποδαρίων ἤρχισε νὰ δίδῃ σημεῖα ζωῆς, καὶ ἐνῶ τὸ ἀκροατήριον ἐθαύμαζε διὰ τὴν παράδοξον ταύτην ἀνάστασιν, ἰδοὺ καὶ τὰ τρία ἄλλα ἤρχισαν νὰ καλῶνται κατ' ὄνομα μετὰ φωνῆς πενθίμου καὶ γοεράς. Μετὰ μικρὸν, συντρίψαντα τὰ δεσμὰ αὐτῶν, ἀνεπήδησαν καὶ τὰ τέσσαρα ποδάρια εἰς τὴν σκηνήν, καὶ ἔδραμον εἰς τὰ παρασκηνία, παρακαλοῦνθόμυνα ὑπὸ καυχασμῶν καὶ βροντωδιστῶν χειροκροτήσεων.

Τοιοῦτος λοιπὸν δῆμαρχος ὡς ὁ Κ. Γουδ, ὑπάρχας ποτὲ ποδάριον ἐλέφντος, εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ δερμὴν εὐαίσθητον εἰς τὴν ἐπίκρισιν; Καὶ ἐάν δὲν εἶναι δυνατόν, πόσοι ἄν γε νομιθέται καὶ δημόσιοι λαιουργοὶ παρ' ἡμῖν ὅλ' ὑπῆρξαν ποδάρια τετραπόδων;

ΧΑΡΤΟΝΙΟΝ ΛΑΙΟΠΡΟΧΟΝ. Τὸ ἐν Λεὶδῳ (Liege) τῆς Βελγικῆς βιομηχανικὴν κατ' ἐστῆμα τοῦ J. Porignaux dit Perez, κατασκευάζει ἀπὸ τινων ἐτῶν χαρτόνιον ἀδιόβροχον τοσοῦτον στερεόν, ὥστε χρησιμεύει ἀντὶ κεράμων εἰς τὰς οἰκίας. Ἐκαστον τῶν χαρτονίων τούτων ἔχει 0,74 μέλους καὶ 0,64 πλάτους, καὶ ἐκτιθέμενον εἰς τὸν ἀνεμὸν γίνεται σκληρότατον καὶ δυνατόν. Πλὴν δὲ τοῦ προτερήματος τούτου, ἔχει καὶ ἄλλο σπουδαϊότατον, τὸ τῆς οἰκονομίας: διότι, ἐπειδὴ εἶναι δεκάκις ἐλαφρότερον τῶν κεράμων, ἀντὶ τῶν ὀγκωδῶν ξύλων τὰ ὅποια θέτομεν σήμερον εἰς τὰς στέγας, ἀρκεῖ ὅταν θέτομεν χαρτόνιον νὰ μεταχειρισθῶμεν ξυλῖαν ἐλαφρὰν καὶ εὐωνον. Εἶναι δὲ τὸ χαρτόνιον τοῦτο καὶ πολὺ εὐλητότερον τῶν κεράμων, ἀλλὰ καὶ ἐπίσης διαρκές. Τοιαῦτα χαρτονοσκέ-

πατοι εἰς γὰρ εὐρίσκονται εἰς Βελγίαν πρὸ 15 ἐτῶν, καὶ τὸ ἄξιον σημειώσεως, σκληρύνονται καθ' ὅσον προχωρεῖ ὁ καιρὸς. Ἐάν θέσῃς ὑπὸ τὸ χαρτόνιον αὐτὸ πύραυλον πλῆρες ἀνθρώκων πυριφλεγῶν, τὸ πῦρ δὲν τὸ βλάπτει. Καὶ ἡ Βελγικὴ κυβέρνησις, καὶ πλεῖστοι ἰδιῶται ἔκαμον χρῆσιν τοῦ χαρτονίου τούτου καὶ ἀνεγνώρισαν τὰς καλὰς αὐτοῦ ιδιότητας.

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ. Οὐδεμίας γνώσεως ἔχομεν τοσαύτην ἀνάγκην, ὅποιανδήποτε θέσιν κοινωνικὴν καὶ ἀν κατέχομεν, ὅσον τῆς ιστορίας καὶ τῆς γεωγραφίας τῆς πατρίδος ἡμῶν. Ἀνάγκη καὶ ὁ ἐλάχιστος ἡμῶν νὰ γνωρίζῃ ποῖος ὁ τόπος ἐν ᾧ κατοικεῖ, ποῖα τὰ προϊόντα αὐτοῦ, πῶς ἔχει πόλεις, καὶ πόσον πληθυσμόν, πῶς συγκοινωνοῦσι μετ' ἀλλήλων οἱ κάτοικοι, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὅστις λοιπὸν συντρέχει εἰς τοῦτο, εἶναι ἐκ τῶν ὠφελιμωτέρων διδασκάλων τοῦ ἔθνους του. Ὁ Κ. Πρακλῆς Λαζαρίδης, διδάσκαλος δικακεκριμένος τῆς Καλλιγραφίας ἐν τοῖς δημοσίοις τῶν Ἀθηνῶν σχολείοις καὶ τῷ Ἑλληνικῷ Ἐκπαιδευτηρίῳ, ἐξέδωκεν ἀρτίως διαπνὴ καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ Κ. Γ. Παγόντος χάρτην τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλλάδος, ἐν μέτρῳ καὶ 8 περίπου 0/0 μήκος ἔχοντα πλάτος δὲ 15 0/0, ὑπογραμμὸν ἔχων, τὸν μέγαν ἐν Γαλλίᾳ ἐκδοθέντα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη χάρτην.

Δὲν λέγομεν ὅτι ὁ Χάρτης τοῦ Κ. Λαζαρίδου εἶναι πάντῃ ἄμοιρος μικρῶν τινῶν σφαλμάτων, ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι ἐλάχιστος· ἄλλως τὸ ἔργον τοσοῦτον δύσκολον, ὥστε σπανίως εὐρίσκονται τοιοῦτοι ἀλάνθαστοι καὶ ὁ τοῦ Κ. Ἀλδενγρόθεν δὲ μεταχειρίζονται σήμερον εἰς τὰ σχολεῖα, δὲν εἶναι ἀνεπίληπτος. Μὴ λησμονήσωμεν δὲ ὅτι ὁ προκείμενος χάρτης εἶναι τὸ πρῶτον τοιοῦτο ἔργον τοῦ Κ. Λαζαρίδου, ὅστις μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἡσχολήθη εἰς τὴν ἐπὶ λίθου χαραγὴν, καὶ ἀνέδειξε ζωηρότερον μὲν τὸν χρωματισμόν, ἐμφαντικώτερον δὲ τὰ ὀνόματα.

Ἀλλ' οὐχ ἥττον εὐγνωμονοῦμεν καὶ πρὸς τὸν Κ. Παγόντα· ἀνευ αὐτοῦ ὁ χάρτης οὗτος δὲν ἦ-θελεν ἐκδοθῆ. Ὡς γνωστὸν ὁ Κ. Παγὼν καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔργα ἐξέδοτο, τὰ ὅποια σήμερον εἶναι ἐν χρῆσει εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα κατὰ τὴν ἐλευθέραν καὶ τὴν δούλην Ἑλλάδα.

Ὁ χάρτης τοῦ Κ. Λαζαρίδου σύγκειται ἐκ 4 τμημάτων. (Τιμὴ αὐτοῦ δρ. 3,50, ἐστιλβωμένου δὲ καὶ κεκαλλημένου ἐπὶ πανίῳ. (δρ. 7)

ΠΑΡΟΡΑΜΑ.

—οο—

Φυλλάδ. 174 σελ. 129 στήλ. α. στίχ. 21, ἀντὶ καὶ ἡ πίστις μου ἡξεύρε-τε ἔχει θεμέλιον, ἀνάγνωθι, καὶ ἡ πίστις μου ἡξεύρετε ποῦ, κτλ.